

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 25 lutego 1981 r.

w sprawie dozoru technicznego.

Na podstawie art. 1 ust. 2 i 3, art. 3 ust. 3 oraz art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. Nr 5, poz. 31) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Rozporządzenie określa:

- 1) rodzaje urządzeń technicznych, podlegających dozorowi technicznemu,
- 2) zakres dozoru technicznego nad poszczególnymi urządzeniami technicznymi,
- 3) organy dozoru technicznego, ich organizację, podporządkowanie oraz zakres działania.

2. Biekróć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie — rozumie się przez to ustawę z dnia 31 stycznia 1961 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. Nr 5, poz. 31),
- 2) przepisach dozoru technicznego — rozumie się przez to:
  - a) przepisy ustawy,
  - b) przepisy wydane na podstawie ustawy,
  - c) techniczne warunki dotyczące poszczególnych rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu.

§ 2. Dozór techniczny polega na wykonywaniu czynności zmierzających do zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania podlegających dozorowi technicznemu urządzeń technicznych, które mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego, mienia lub środowiska.

§ 3. 1. Dozór techniczny nad poszczególnymi rodzajami urządzeń technicznych jest wykonywany w pełnym rozmiarze czynności dozorowych określonych w art. 3 ust. 1 ustawy (dozór stały) lub w rozmiarze ograniczonym do wykonywania niektórych czynności dozorowych z zakresu dozoru stałego w zależności od zagrożenia, jakie stwarzają te urządzenia.

2. Czynności dozorowe mogą być wykonywane także w toku:

- 1) opracowywania projektów urządzeń oraz budowy ich prototypów,
- 2) wytwarzania materiałów przeznaczonych do budowy urządzeń,
- 3) wytwarzania urządzeń.

§ 4. 1. Urządzenia techniczne powinny być projektowane, wytwarzane, eksploatowane i naprawiane zgodnie z normami oraz przepisami dozoru technicznego.

2. Urządzenia techniczne podlegające dozorowi technicznemu, dla których polskie organy dozoru technicznego nie ustaliły technicznych warunków, mogą być projektowane, wytwarzane, eksploatowane i naprawiane według

technicznych warunków, które zostaną uznane przez polski organ dozoru technicznego.

3. Wykonywanie przez organ dozoru technicznego czynności dozorowych nie zwalnia projektantów, wytwórców, użytkowników oraz jednostek naprawiających urządzenia techniczne podlegające dozorowi technicznemu od odpowiedzialności za ich odpowiednią jakość, zgodność z normami, przepisami dozoru technicznego oraz innymi przepisami szczególnymi, a także dbałości o ich właściwą eksploatację i naprawy.

Rozdział 2

Rodzaje urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu.

§ 5. Dozorowi technicznemu podlegają następujące rodzaje urządzeń technicznych:

- 1) urządzenia ciśnieniowe, w których są zawarte płyny (ciecze, gazy) lub materiały sypkie, o ciśnieniu różnym od atmosferycznego, a w szczególności:
  - a) kotły parowe, przeznaczone do wytwarzania pary z cieczy energetycznej z użyciem ciepła uzyskanego w drodze reakcji egzotermicznych lub z energii elektrycznej,
  - b) kotły wodne, przeznaczone do podgrzewania wody bez zmiany stanu skupienia, pobierające ciepło uzyskane w drodze reakcji egzotermicznych lub z energii elektrycznej,
  - c) zbiorniki stałe, przeznaczone do magazynowania płynów lub materiałów sypkich albo do prowadzenia w nich procesu technologicznego pod ciśnieniem różnym od atmosferycznego, w tym również wymienniki ciepła, tj. zbiorniki złożone z dwóch albo więcej przestrzeni oddzielonych ściankami, przeznaczone do wymiany ciepła między przepływającymi czynnikami,
  - d) zbiorniki przenośne (transportowe), przeznaczone do transportu płynów lub materiałów sypkich, zmieniające miejsce między napełnieniem i opróżnieniem albo przeznaczone do magazynowania paliwa dla pojazdu, z którym są trwale połączone,
  - e) wytwornice acetylenowe stałe i przenośne, przeznaczone do wytwarzania acetyleny w wyniku reakcji chemicznej między wodą i węglikiem wapnia, wraz ze zbiornikami służącymi do magazynowania, schładzania, osuszania i oczyszczania acetyleny oraz urządzeniami zabezpieczającymi, umieszczonymi na przewodach rozprowadzających albo bezpośrednio na wytwornicy,
- 2) dźwignice, tj. środki transportu o zasięgu ograniczonym i ruchu przerywanym, przeznaczone do przemieszczania osób lub ładunków, a w szczególności:
  - a) wciągarki i wciągniki, przeznaczone do przemieszczania osób lub ładunków w pionie lub w pionie i poziomie w jednej płaszczyźnie pionowej za pośrednictwem cięgna zakończonego urządzeniem chwytającym, wraz z koniecznym wyposażeniem,
  - b) suwnice, przeznaczone do przemieszczania ładunków w pionie, poziomie lub w pionie i poziomie w przestrzeni ograniczonej skrajnymi położeniami wciągarki lub wciągnika oraz skrajnymi położeniami suwnicy,

- c) żurawie, których wysięgnik może wykonywać ruchy obrotowe w płaszczyźnie poziomej, pionowej lub pionowej i poziomej jednocześnie,
- d) układnice, przeznaczone do składowania ładunków w magazynach, zwane dalej „magazynowymi”,
- e) dźwigi składające się z podstawy ładunkowej (kabiny, platformy itp.), prowadzonej w prowadnicach, i przemieszczającego ją zespołu napędowego (wciągarki, wciągnika, dźwignika śrubowego, tłokowego lub zębatego), przeznaczone do pionowego przemieszczania osób lub ładunków,
- f) wyciągi towarowe, w tym również wyciągi statków, składające się z podstawy ładunkowej (wózek, kosz itp.), prowadzonej w pochyłych prowadnicach, przystosowane do pochyłego przemieszczania ładunków za pomocą wciągarek lub wciągników,
- g) podesty ruchome, przystosowane do przemieszczania w pionie platform roboczych,
- h) dźwignice linotorowe, w których jedna lub więcej lin nośnych rozpiętych między podporami stanowi tor jezdny do przemieszczania ładunków.

§ 6. 1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa w obiektach jądrowych, a także w transporcie materiałów promieniotwórczych, poddaje się przepisom ustawy następujące urządzenia techniczne:

- 1) urządzenia obiektów wyposażonych w reaktory jądrowe, a w szczególności:
    - a) zbiorniki i elementy konstrukcyjne reaktorów,
    - b) systemy i urządzenia chłodzenia reaktorów, w tym chłodzenia powyłaczeniowego i awaryjnego, oraz systemy wytwarzania pary,
    - c) systemy i urządzenia stabilizacji ciśnienia w obiegach chłodzenia reaktorów,
    - d) rurociągi i ich urządzenia wsporcze z wyłączeniem rurociągów w obiegu wtórnym o średnicy mniejszej niż 0,032 m,
    - e) zawory, z wyłączeniem zaworów w obiegu wtórnym o średnicy mniejszej niż 0,032 m,
    - f) pompy obiegowe i zasilające,
    - g) zbiorniki cieczy i gazów,
  - 2) urządzenia (i wyposażenie) gospodarki paliwem jądrowym i gospodarki odpadami promieniotwórczymi,
  - 3) elementy konstrukcyjne zabudowane w reaktorach, w których znajduje się inny czynnik niż chłodziwo reaktora, niezależnie od jego ciśnienia, a także jeśli jest nim ten sam czynnik, ale o różnym ciśnieniu (sondy, pętle itp.).
2. Przepisom ustawy poddaje się ponadto następujące urządzenia techniczne:
- 1) kotły cieczowe, nie wymienione w § 5 pkt 1 lit. b), przeznaczone do podgrzewania cieczy bez zmiany jej stanu skupienia,
  - 2) bezciśnieniowe zbiorniki-cysterny, przeznaczone do przewozu drogowego i kolejowego materiałów niebezpiecznych, których przewóz jest dopuszczony na podstawie przepisów szczególnych, oraz kontenery do transportu wypalonego paliwa jądrowego,
  - 3) rurociągi parowe oraz ich armatura, łączące kocioł z turbiną w blokach energetycznych,
  - 4) przenośniki przeznaczone do przemieszczania osób w pionie, w poziomie lub pod kątem jako środki trans-

portowe o zasięgu ograniczonym i ruchu ciągłym, a w szczególności:

- a) przenośniki kabinowe,
- b) schody ruchome,
- c) chodniki ruchome,
- 5) urządzenia techniczne baz przeładunkowych w portach morskich, a w szczególności:
  - a) urządzenia służące do manipulacji kontenerami w płaszczyźnie poziomej i pionowej,
  - b) urządzenia ciągów technologicznych przeładunkowych towarów, składające się z urządzeń załadunkowych, wyładunkowych lub podających towary,
- 6) układnice do układania torów, których udźwig jest równy 5 t lub większy od 5 t,
- 7) rurociągi technologiczne o średnicy nominalnej większej od 50 mm, służące do transportu:
  - a) cieczy lub gazów toksycznych o ciśnieniu roboczym powyżej 0,6 MPa (6 kG/cm²),
  - b) cieczy lub gazów palnych o ciśnieniu powyżej 0,6 MPa (6 kG/cm²),
  - c) pary wodnej o ciśnieniu roboczym powyżej 3,2 MPa (32 kG/cm²),
  - d) wody gorącej w instalacjach kotłowych o temperaturze powyżej 423 K (150°C),
- 8) urządzenia transportowe linowe i linowo-terenowe, służące do publicznego przewozu osób w celach turystyczno-sportowych.

Rozdział 3

Zakres dozoru technicznego nad poszczególnymi rodzajami urządzeń technicznych.

§ 7. Dozór techniczny wykonywany w pełnym rozmiarze czynności dozorowych, określonych w art. 3 ust. 1 ustawy (dozór stały), polega na:

- 1) prowadzeniu rejestracji urządzeń technicznych,
- 2) sprawdzaniu i ocenie dokumentacji technicznej prototypów urządzeń technicznych i urządzeń technicznych produkowanych jednostkowo, z punktu widzenia jej zgodności z normami oraz przepisami dozoru technicznego,
- 3) wydawaniu wytwórcom materiałów i urządzeń technicznych zezwoleń na spawanie urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu oraz wykonywaniu u tych wytwórców kontroli przestrzegania warunków zezwolenia,
- 4) wykonywaniu badań odbiorczych urządzeń technicznych przed dopuszczeniem ich do ruchu,
- 5) dopuszczaniu do ruchu urządzeń technicznych,
- 6) wykonywaniu okresowych i nadzwyczajnych badań urządzeń technicznych,
- 7) wstrzymywaniu ruchu urządzeń technicznych w razie nieprzebrania przez użytkowników przepisów dozoru technicznego lub gdy dalsze użytkowanie urządzeń może stwarzać bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego, mienia lub środowiska,
- 8) sprawdzaniu kwalifikacji osób obsługujących i konserwujących urządzenia techniczne w wypadkach przewidzianych w przepisach dozoru technicznego,
- 9) nadzorze i kontroli nad przestrzeganiem przepisów dozoru technicznego we wszystkich fazach procesu technicznego.

§ 8. Dozorem stałym są objęte następujące urządzenia techniczne:

- 1) kotły parowe o nadciśnieniu wyższym od 0,07 MPa (0,7 kG/cm²), z wyjątkiem objętych dozorem ograniczonym kotłów o nadciśnieniu nie wyższym od 0,5 MPa (5 kG/cm²) i iloczynie nadciśnienia oraz pojemności nie wyższym od 0,06 MPa × m³ (600 kG/cm² × l), jeżeli są one wyposażone w odpowiednią automatykę i ogrzewane grzałkami elektrycznymi lub paliwem spalany strumieniowo,
- 2) kotły cieczowe, w tym wodne, o temperaturze cieczy przekraczającej temperaturę wrzenia, przy nadciśnieniu 0,07 MPa (0,7 kG/cm²), z wyjątkiem objętych dozorem ograniczonym kotłów o iloczynie nadciśnienia i pojemności nie wyższym od 0,03 MPa × m³ (300 kG/cm² × l),
- 3) zbiorniki stałe o nadciśnieniu wyższym od 0,07 MPa (0,7 kG/cm²), z wyjątkiem objętych dozorem ograniczonym:
  - a) zbiorników o nadciśnieniu nie wyższym od 1,6 MPa (16 kG/cm²) i pojemności nie większej od 5 m³ (5000 l), wchodzących w skład instalacji wodociągowych zabezpieczonych przed dostępem osób postronnych,
  - b) zbiorników sprężonego powietrza o nadciśnieniu nie wyższym od 1,6 MPa (16 kG/cm²) i iloczynie nadciśnienia oraz pojemności nie wyższym od 1 MPa × m³ (10000 kG/cm² × l),
  - c) powietrznych zbiorników hamulcowych, zainstalowanych na pojazdach mechanicznych,
  - d) zbiorników w instalacjach chłodniczych,
  - e) zbiorników powietrza użytkowanych w instalacjach wyłącznie w związku z potrzebami ruchowymi rozdzielni i stacji elektroenergetycznych,
  - f) zbiorników o iloczynie nadciśnienia i pojemności nie wyższym od 0,03 MPa × m³ (300 kG/cm² × l),
  - g) zbiorników o nadciśnieniu nie wyższym od 3 MPa (30 kG/cm²), wypełnionych całkowicie cieczą o temperaturze nie przekraczającej temperatury wrzenia przy nadciśnieniu 0,07 MPa (0,7 kG/cm²),
  - h) rozdzielaczy i kolektorów w instalacjach rurociągowych,
    - i) schładzaczy pary poza kotłem, kondensatorów turbin oraz odoliwiaczy i odwadniaczy,
- 4) zbiorniki powietrza o nadciśnieniu wyższym od 1,6 MPa (16 kG/cm²) i pojemności większej od 5 m³, użytkowane w instalacjach w związku z potrzebami ruchowymi rozdzielni i stacji elektroenergetycznych, ustawiane w budynkach rozdzielni i stacji elektroenergetycznych ze stałą obsługą albo w budynkach, w których są lokale mieszkalne,
- 5) wymienniki ciepła o przestrzeni grzanej będącej kotłem cieczowym i przestrzeni grzejnej będącej zbiornikiem stałym, jeżeli kocioł lub zbiornik stały podlega dozorowi stałemu, z wyjątkiem objętych dozorem ograniczonym wymienników ciepła o temperaturze cieczy grzanej nie wyższej od temperatury wrzenia przy nadciśnieniu 0,07 MPa (0,7 kG/cm²) oraz iloczynie nadciśnienia i pojemności wyższym od 0,03 MPa × m³ (300 kG/cm² × l), jeżeli zbiornik stały jest wóźownicą,
- 6) zbiorniki przenośne o nadciśnieniu wyższym od 0,07 MPa (0,7 kG/cm²) oraz pojemności większej od

- 0,002 m³ (2 l), z wyjątkiem objętych dozorem ograniczonym:
- a) zbiorników stanowiących część składową gaśnic pożarniczych o nadciśnieniu próbnym nie wyższym od 3 MPa (30 kG/cm²) i pojemności większej od 0,00035 m³ (350 cm³), ale nie większej od 0,012 m³ (12 l),
  - b) zbiorników przeznaczonych do magazynowania paliwa dla pojazdu, z którym są trwale połączone,
- 7) bezciśnieniowe zbiorniki-cysterny, przeznaczone do przewozu drogowego i kolejowego materiałów niebezpiecznych, oraz kontenery do transportu wypalonego paliwa jądrowego,
  - 8) wytwornice acetylenowe, z wyjątkiem objętych dozorem ograniczonym wytwornic acetylenowych:
    - a) służących do zasilania urządzeń do oświetlania, gotowania lub ogrzewania, jednak bez zastosowania sprężonego powietrza lub tlenu oraz jeżeli ładunek karbidu nie przekracza 0,5 kg,
    - b) o ładunku karbidu do 10 kg i nadciśnieniu nie wyższym od 0,01 MPa (1000 mm słupa wody), jeżeli będą użytkowane jako wytwornice przenośne bądź jeżeli będą przyłączone do rurociągu stałego zasilającego nie więcej niż dwa punkty odbioru acetyleny,
  - 9) rurociągi parowe i ich armatura, łączące kocioł z turbiną w blokach energetycznych, oraz rozdzielacze i kolektory tych rurociągów,
  - 10) suwnice z napędem nieręcznym, zwanym dalej „napędem mechanicznym”, zaliczone do 5 i 6 grupy nateżenia pracy,
  - 11) żurawie z napędem mechanicznym o udźwigu większym od 0,25 t lub momencie obciążenia większym od 10 kNm (1000 kGm), wytwarzane jednostkowo, oraz te żurawie wytwarzane seryjnie, których udźwig jest równy 4 t lub większy od 4 t albo moment obciążenia jest większy od 300 kNm (30 Tm),
  - 12) układnice do układania torów, których udźwig jest równy 5 t lub większy od 5 t,
  - 13) dźwigi osobowe i osobowo-towarowe,
  - 14) wyciągi towarowe o udźwigu równym 5 t lub większym od 5 t,
  - 15) dźwignice linotorowe o udźwigu równym 0,5 t lub większym od 0,5 t,
  - 16) przenośniki,
  - 17) urządzenia transportowe linowe i linowo-terenowe, służące do publicznego przewozu osób w celach turystyczno-sportowych,
  - 18) dźwignice nie wymienione w pkt 10—16, eksploatowane w pomieszczeniach i przestrzeniach zewnętrznych zagrożonych wybuchem albo służące do przemieszczania materiałów niebezpiecznych,
  - 19) urządzenia techniczne wymienione w § 6 ust. 1.
- § 9. 1. Dozorem technicznym ograniczonym do wykonywania czynności dozorowych określonych w § 7 pkt 1—5, 7 i 8 oraz do nadzwyczajnych badań urządzeń technicznych są objęte następujące urządzenia techniczne:
- 1) kotły parowe:
    - a) o nadciśnieniu nie wyższym od 0,07 MPa (0,7 kG/cm²),
    - b) o nadciśnieniu nie wyższym od 0,5 MPa (5 kG/cm²) i iloczynie nadciśnienia oraz pojemności nie wyższym od 0,06 MPa × m³ (600 kG/cm² × l), jeżeli są one wyposażone w odpowiednią automatykę i ogrzewane grzałkami elektrycznymi lub paliwem spalającym strumieniowo,
  - 2) kotły cieczowe, w tym wodne:
    - a) o temperaturze cieczy nie przekraczającej temperatury wrzenia, przy nadciśnieniu 0,07 MPa (0,7 kG/cm²), a przewyższającej temperaturę wrzenia przy ciśnieniu atmosferycznym,
    - b) o temperaturze cieczy przekraczającej temperaturę wrzenia przy nadciśnieniu 0,07 MPa (0,7 kG/cm²) i iloczynie nadciśnienia oraz pojemności nie wyższym od 0,03 MPa × m³ (300 kG/cm² × l),
  - 3) następujące zbiorniki stałe o nadciśnieniu wyższym od 0,07 MPa (0,7 kG/cm²):
    - a) zbiorniki o nadciśnieniu nie wyższym od 1,6 MPa (16 kG/cm²) i pojemności nie większej od 5 m³ (5000 l), wchodzące w skład instalacji wodociagowych zabezpieczonych przed dostępem osób postronnych,
    - b) zbiorniki sprężonego powietrza o nadciśnieniu nie wyższym od 1,6 MPa (16 kG/cm²) i iloczynie nadciśnienia oraz pojemności nie wyższym od 1 MPa × m³ (10000 kG/cm² × l),
    - c) powietrzne zbiorniki hamulcowe zainstalowane na pojazdach mechanicznych,
    - d) zbiorniki w instalacjach chłodniczych,
    - e) zbiorniki powietrza użytkowane w instalacjach wyłącznie w związku z potrzebami ruchowymi rozdzielni i stacji elektroenergetycznych,
  - 4) nie objęte dozorem stałym wymienniki ciepła o przestrzeni grzanej będącej kotłem cieczowym i przestrzeni grzejnej będącej zbiornikiem stałym, jeżeli kocioł lub zbiornik stały podlega dozorowi technicznemu ograniczonemu do czynności dozorowych określonych w ust. 1, a także wymienniki ciepła o temperaturze cieczy grzanej nie wyższej od temperatury wrzenia przy nadciśnieniu 0,07 MPa (0,7 kG/cm²) i iloczynie nadciśnienia oraz pojemności wyższym od 0,03 MPa × m³ (300 kG/cm² × l), jeżeli zbiornik stały jest węzłownicą,
  - 5) zbiorniki przenośne o nadciśnieniu wyższym od 0,07 MPa (0,7 kG/cm²) i pojemności większej od 0,00035 m³ (350 cm³), ale nie większej od 0,002 m³ (2 l), oraz następujące zbiorniki przenośne nie objęte dozorem stałym:
    - a) zbiorniki stanowiące część składową gaśnic pożarniczych o nadciśnieniu próbnym nie przekraczającym 3 MPa (30 kG/cm²) i pojemności większej od 0,00035 m³ (350 cm³), ale nie większej od 0,012 m³ (12 l),
    - b) zbiorniki przeznaczone do magazynowania paliwa dla pojazdu, z którym są trwale połączone,
  - 6) wytwornice acetylenowe o ładunku karbidu do 10 kg i nadciśnieniu nie wyższym od 0,01 MPa (1000 mm słupa wody), jeżeli będą użytkowane jako wytwornice przenośne bądź jeżeli będą przyłączone do rurociągu stałego zasilającego nie więcej niż dwa punkty odbioru acetyleny,

- 7) wciągarki i wciągniki:
- z napędem ręcznym o udźwigu równym 1 t lub większym od 1 t,
  - z napędem mechanicznym o udźwigu równym 0,25 t lub większym od 0,25 t,
- 8) suwnice:
- z napędem ręcznym o udźwigu równym 1 t lub większym od 1 t,
  - z napędem mechanicznym o udźwigu równym 1 t lub większym od 0,25 t,
- 9) żurawie:
- z napędem ręcznym o udźwigu równym 1 t lub większym od 1 t lub momencie obciążenia przekraczającym 50 kNm (5000 kGm),
  - z napędem mechanicznym o udźwigu równym 0,125 t lub większym od 0,125 t lub momencie obciążenia przekraczającym 5 kNm (500 kGm), z wyjątkiem żurawi specjalnych drogowego pogotowia technicznego, przeznaczonych do ściągania pojazdów,
  - wchodzące w skład maszyn uniwersalnych (np. koparki, maszyny rolnicze) albo stanowiące wyposażenie samochodów, przyczep lub naczep, a służące do ich załadowania lub wyładowania,
- 10) układnice magazynowe o udźwigu równym 0,125 t lub większym od 0,125 t, jeżeli wraz z wozakiem przemieszczającym ładunek porusza się kabina lub platforma sterownicza,
- 11) dźwigi towarowe o udźwigu równym 0,5 t lub większym od 0,5 t,
- 12) podesty ruchome o wysokości podnoszenia powyżej 3 m.

2. Dozorem technicznym ograniczonym do wykonywania czynności dozorowych określonych w § 7 pkt 2, 3 i 9 oraz nadzwyczajnych badań urządzeń technicznych są objęte następujące urządzenia techniczne:

- kotły cieczowe, w tym wodne — o ciśnieniu wyższym od atmosferycznego i temperaturze cieczy niższej od temperatury wrzenia przy ciśnieniu atmosferycznym,
- zbiorniki stałe o nadciśnieniu nie wyższym od 0,07 MPa (0,7 kG/cm²),
- następujące zbiorniki stałe o nadciśnieniu wyższym od 0,07 MPa (0,7 kG/cm²) nie objęte dozorem stałym:
  - zbiorniki o iloczynie nadciśnienia i pojemności nie wyższym od 0,03 MPa × m³ (300 kG/cm² × l),
  - zbiorniki o nadciśnieniu nie wyższym od 3 MPa (30 kG/cm²), wypełnione całkowicie cieczą o temperaturze nie przekraczającej temperatury wrzenia przy nadciśnieniu 0,07 MPa (0,7 kG/cm²),
  - rozdzielacze i kolektory w instalacjach rurociągowych,
  - schładzacze pary poza kotłem, kondensatory turbin oraz odoliwiacze i odwadniacze,
- wymienniki ciepła nie objęte dozorem stałym i ograniczonym do czynności dozorowych wymienionych w ust. 1, o przestrzeni grzanej będącej kotłem cieczowym i przestrzeni grzejnej będącej zbiornikiem stałym, jeżeli kocioł lub zbiornik stały podlega dozorowi ograniczonemu do czynności określonych w ust. 2,
- wytwornice acetylenowe służące do zasilania urządzeń do oświetlania, gotowania lub ogrzewania, jed-

nak bez zastosowania sprężonego powietrza lub tlenu oraz jeżeli ładunek karbidu nie przekracza 0,5 kg,

- 6) wciągarki i wciągniki:
- z napędem ręcznym o udźwigu mniejszym od 1 t,
  - z napędem mechanicznym o udźwigu mniejszym od 0,25 t,
- 7) suwnice:
- z napędem ręcznym o udźwigu mniejszym od 1 t,
  - z napędem mechanicznym o udźwigu mniejszym od 0,25 t,
- 8) żurawie:
- z napędem ręcznym o udźwigu mniejszym od 1 t albo momencie obciążenia równym 50 kNm lub mniejszym od 50 kNm (5000 kGm),
  - z napędem mechanicznym o udźwigu mniejszym od 0,125 t albo momencie obciążenia równym 5 kNm lub mniejszym od 5 kNm (500 kGm),
  - specjalne drogowego pogotowia technicznego przeznaczone do ściągania pojazdów,
- 9) układnice magazynowe o udźwigu mniejszym od 0,125 t, jeżeli wraz z wozakiem przemieszczającym ładunek porusza się kabina lub platforma sterownicza, oraz inne układnice nie wymienione w § 9 ust. 1, niezależnie od udźwigu i sposobu sterowania,
- 10) dźwigi towarowe o udźwigu mniejszym od 0,05 t,
- 11) podesty ruchome o wysokości podnoszenia równej 3 m lub niższej od 3 m.

§ 10. 1. Dozór techniczny nad urządzeniami technicznymi wymienionymi w § 9 ust. 1, produkowanymi seryjnie (w liczbie nie mniejszej od 50 sztuk rocznie), na podstawie tej samej dokumentacji, według tej samej technologii, które opuszczają zakład wytwórczy w stanie przygotowanym do eksploatacji (urządzenia typowe), nie obejmuje czynności dozorowych określonych w § 7 pkt 1, 4 i 6, a dopuszczenie ich do ruchu i obrotu jako urządzeń typowych następuje na podstawie decyzji właściwego organu dozoru technicznego oraz pod warunkiem oznaczenia ich trwałym (stałym) znakiem.

2. Dopuszczenie do ruchu i obrotu urządzeń technicznych wymienionych w § 9 ust. 2 następuje pod warunkiem oznaczenia ich trwałym (stałym) znakiem.

3. Przez oznaczenie trwałym (stałym) znakiem, o którym mowa w ust. 1 i 2, wytwórca stwierdza, że urządzenie techniczne oznaczone tym znakiem zostało wyprodukowane w sposób ściśle odpowiadający przepisom dozoru technicznego.

4. Minister Energetyki i Energii Atomowej w porozumieniu z Ministrami Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej oraz Komunikacji ustali wzór trwałego (stałego) znaku oraz szczegółowe zasady oznaczania urządzeń technicznych tym znakiem.

5. Warunek oznaczenia urządzeń technicznych określonych w ust. 1 i 2 trwałym (stałym) znakiem uważa się za spełniony, jeżeli urządzenia zostały oznaczone znakiem bezpieczeństwa stosownie do przepisów wydanych na podstawie art. 14 ustawy z dnia 8 lutego 1979 r. o jakości wyrobów, usług, robót i obiektów budowlanych (Dz. U. Nr 2, poz. 7).

§ 11. W odniesieniu do urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu, nie wymienionych w § 8 i 9, stosuje się przepisy dozoru technicznego w zakresie niezbędnym do zapewnienia bezpieczeństwa.

Rozdział 4

Organy dozoru technicznego.

§ 12. Organami dozoru technicznego są:

- 1) Urząd Dozoru Technicznego, zwany dalej „Urzędem”, oraz podległe mu terenowe organy dozoru technicznego,
- 2) specjalistyczne organy dozoru technicznego,
- 3) organy wojskowego dozoru technicznego.

§ 13. 1. Organ dozoru technicznego przy wykonywaniu czynności dozorowych może korzystać z wyników badań diagnostycznych, opinii i ekspertyz wyspecjalizowanych jednostek, w tym również jednostek projektujących lub wytwarzających urządzenia oraz specjalistów.

2. W razie potrzeby organ dozoru technicznego może zażądać przeprowadzenia odpowiednich badań określonych urządzeń lub elementów przez specjalistyczne placówki naukowo-badawcze. Koszty tych badań ponoszą jednostki projektujące, wytwarzające lub użytkujące urządzenia, których dotyczą badania.

§ 14. 1. Dokumenty wydane za granicą przez właściwy w danym państwie organ dozoru technicznego, stwierdzające dokonanie odbioru lub dopuszczające urządzenia techniczne do ruchu i obrotu, mogą być uznane w Polsce za ważne na równi z odpowiednimi polskimi dokumentami, po stwierdzeniu przez polski organ dozoru technicznego, właściwy do decydowania w sprawach dopuszczania do ruchu i obrotu niektórych urządzeń technicznych, że warunki techniczne, na podstawie których urządzenie zostało odebrane lub dopuszczone do ruchu i obrotu za granicą, zapewniają bezpieczeństwo nie mniejsze niż polskie przepisy dozoru technicznego.

2. Z wnioskami w sprawie uznania dokumentu oraz dopuszczenia do ruchu i do obrotu urządzeń technicznych w wypadkach, o których mowa w ust. 1, występują jednostki organizacyjne, na których wnioski urządzenia mają być zakupione za granicą.

§ 15. 1. Czynności dozorowe wykonują upoważnieni pracownicy organów dozoru technicznego, zwani dalej „pracownikami dozoru technicznego”, na podstawie poleceń kierowników organów dozoru technicznego oraz legitymacji służbowych. Wzór polecenia ustala dyrektor Urzędu.

2. Pracownik dozoru technicznego jest uprawniony do wstępu do pomieszczeń i obiektów, w których znajdują się urządzenia techniczne podlegające dozorowi technicznemu, oraz do poruszania się w tych pomieszczeniach i obiektach, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

3. Pracownik dozoru technicznego nie podlega rewizji osobistej przewidzianej w wewnętrznych regulaminach jednostki, w której wykonuje czynności dozorowe.

§ 16. Użytkownik lub wytwórca, u którego znajdują się urządzenia techniczne podlegające dozorowi technicznemu, jest obowiązany:

- 1) zapewnić środki i warunki niezbędne do sprawnego wykonania czynności dozorowych przez pracownika dozoru technicznego,
- 2) udzielić pracownikowi dozoru technicznego żądanych informacji.

§ 17. Organy dozoru technicznego przy wydawaniu decyzji w sprawach dozoru technicznego są niezależne i kierują się obowiązującymi przepisami dozoru technicznego.

§ 18. Urząd jest organem kierującym wykonywaniem dozoru technicznego nad urządzeniami technicznymi podlegającymi dozorowi technicznemu.

§ 19. 1. Do zakresu działania Urzędu należy ogólne kierownictwo, nadzór i kontrola nad wykonywaniem dozoru technicznego, a w szczególności:

- 1) wykonywanie kontroli nad przestrzeganiem przepisów dozoru technicznego i zasad bezpieczeństwa techniki,
- 2) opracowywanie projektów przepisów dozoru technicznego oraz interpretacji tych przepisów,
- 3) ustalanie technicznych warunków dotyczących poszczególnych rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu,
- 4) prowadzenie działalności normalizacyjnej, w tym opracowywanie norm i innych dokumentów normalizacyjnych, w zakresie bezpieczeństwa urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu,
- 5) udzielanie zezwoleń na odstępstwa od wymagań przewidzianych w przepisach dozoru technicznego, jeżeli przepisy te przewidują taką możliwość,
- 6) stałe i doraźne kontrolowanie działalności terenowych organów dozoru technicznego,
- 7) organizowanie i prowadzenie działalności mającej na celu podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w organach dozoru technicznego oraz osób zatrudnionych w innych jednostkach w zakresie bezpieczeństwa techniki,
- 8) inicjowanie badań naukowo-technicznych w zakresie bezpieczeństwa techniki,
- 9) występowanie z odpowiednimi wnioskami w sprawach przestrzegania przepisów dozoru technicznego,
- 10) prowadzenie prac mających na celu ustalanie metod badań diagnostycznych i ekspertyzowych oraz wdrażanie ustalonych metod,
- 11) inicjowanie, organizowanie, prowadzenie i nadzorowanie działalności w dziedzinie pomiarów technicznych, diagnostyki i ekspertyz w zakresie niezbędnym do prawidłowej eksploatacji urządzeń technicznych,
- 12) weryfikowanie form i metod nadzorowania, prowadzone na podstawie oceny stopnia zagrożenia oraz analiz awaryjności poszczególnych rodzajów i grup urządzeń technicznych,
- 13) rozpatrywanie odwołań od decyzji wydawanych przez terenowe organy dozoru technicznego,
- 14) popularyzowanie zagadnień związanych z bezpieczeństwem techniki oraz organizowanie doradztwa w tym zakresie.

2. Urząd wykonując swoje zadania współdziała z właściwymi organami administracji państwowej, placówkami naukowo-badawczymi, stowarzyszeniami naukowo-technicznymi, inspekcją pracy, związkami zawodowymi oraz innymi organami i organizacjami.

§ 20. 1. Urzędem kieruje dyrektor.

2. Dyrektora Urzędu i jego zastępców powołuje i odwołuje Minister Energetyki i Energii Atomowej.

§ 21. 1. Terenowymi organami dozoru technicznego są inspektoraty dozoru technicznego.

2. Inspektoraty dozoru technicznego tworzy i ˙nosi Minister Energetyki i Energii Atomowej, okreœlajac ich terytorialny zakres dzialania oraz siedzibę.

§ 22. Do zakresu dzialania inspektoratów dozoru technicznego należą:

- 1) wykonywanie kontroli nad przestrzeganiem przepisów dozoru technicznego i zasad bezpieczenstwa techniki na obszarze dzialania inspektoratu dozoru technicznego,
- 2) prowadzenie rejestracji i wykonywanie odbioru technicznego urzadzzen technicznych przed ich dopuszczeniem do ruchu,
- 3) wykonywanie okresowych i nadzwyczajnych badan urzadzzen technicznych podlegajacych dozorowi technicznemu,
- 4) sprawdzanie i ocena projektów przedsiwzięć inwestycyjnych, w tym takze modernizacyjnych, w zakresie dozoru technicznego z punktu widzenia bezpieczenstwa techniki,
- 5) sprawdzanie i ocena dokumentacji technicznej prototypów urzadzzen technicznych podlegajacych dozorowi technicznemu z punktu widzenia jej zgodności z normami, przepisami dozoru technicznego oraz zasadami bezpieczenstwa techniki,
- 6) wydawanie wytwórcom materiałów i urzadzzen technicznych zezwoleń na spawanie urzadzzen technicznych podlegajacych dozorowi technicznemu oraz wykonywanie u tych wytwórców kontroli przestrzegania warunków zezwolenia,
- 7) dopuszczanie do ruchu oraz wstrzymywanie ruchu urzadzzen technicznych podlegajacych dozorowi technicznemu,
- 8) dopuszczanie do ruchu i obrotu niektórych urzadzzen technicznych jako typowych,
- 9) prowadzenie dzialalności majacej na celu podnoszenie kwalifikacji pracowników inspektoratów oraz innych pracowników w zakresie szczególnych badan i metod badawczych,
- 10) sprawdzanie kwalifikacji osób obslugujacych i konserwujacych urzadzzenia techniczne w wypadkach przewidzianych w przepisach dozoru technicznego,
- 11) udzielanie zezwoleń na odstepstwa od warunków technicznych w indywidualnych wypadkach, jezeli przepisy dozoru technicznego przewidują taką możliwość,
- 12) kontrola i nadzór nad przestrzeganiem przez projektantów, wytwórców i uzytkowników urzadzzen norm i przepisów dozoru technicznego oraz występowanie z odpowiednimi wnioskami w razie ich naruszenia.

§ 23. Inspektoratem dozoru technicznego kieruje kierownik powolywany i odwoływany przez dyrektora Urzędu.

§ 24. 1. Organizację wewnetrzną Urzędu, zasady organizacji wewnetrznej terenowych organów dozoru technicznego oraz zaplecza badan diagnostycznych i ekspertyzowych okreœla statut Urzędu, nadany przez Ministra Energetyki i Energii Atomowej.

2. Szczegółową organizację wewnetrzną inspektoratów dozoru technicznego oraz zaplecza badan diagnostycznych i ekspertyzowych ustala dyrektor Urzędu na wniosek kierownika własciwej jednostki.

§ 25. 1. Specjalistycznymi organami dozoru technicznego są:

- 1) organy dozoru technicznego żeglugi morskiej — podlegajace Ministrowi Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej,
- 2) organy kolejowego dozoru technicznego — podlegajace Ministrowi Komunikacji.

2. Organami dozoru technicznego żeglugi morskiej są:

- 1) Główny Inspektorat Dozoru Technicznego w resorcie handlu zagranicznego i gospodarki morskiej,
- 2) urzedy morskie,
- 3) Polski Rejestr Statków.

3. Organami kolejowego dozoru technicznego są:

- 1) Główny Inspektorat Kolejowego Dozoru Technicznego (w przedsiwbiorstwie „Polskie Koleje Państwowe”) i podlegle mu
- 2) inspektoraty kolejowego dozoru technicznego.

4. Kierowników specjalistycznych organów dozoru technicznego powolyują i odwoływają ministrowie, którym te organy podlegają.

5. Szczegółową organizację wewnetrzną specjalistycznych organów dozoru technicznego okreœlają własciwi ministrowie.

§ 26. Specjalistycznemu dozorowi technicznemu organów dozoru technicznego żeglugi morskiej podlegają urzadzzenia techniczne na statkach morskich, dzwignice sluzące do przeladunków towarów w portach morskich oraz urzadzzenia techniczne w specjalistycznych portowych bazach przeladunkowych, których miejscem pracy jest teren administrowany przez urzedy morskie.

§ 27. Specjalistycznemu dozorowi technicznemu organów kolejowego dozoru technicznego podlegają urzadzzenia techniczne:

- 1) zainstalowane na obszarze i taborze kolejowym,
- 2) eksploatowane przez przedsiwbiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” oraz przez przedsiwbiorstwa stanowiące zaplecze kolei i przedsiwbiorstwa żeglugi śródlądowej, podlegle Ministrowi Komunikacji,
- 3) urzadzzenia transportowe linowe i linowo-terenowe sluzące do publicznego przewozu osób w celach turystyczno-sportowych.

§ 28. 1. Do zakresu dzialania Głównego Inspektoratu Dozoru Technicznego w resorcie handlu zagranicznego i gospodarki morskiej oraz Głównego Inspektoratu Kolejowego Dozoru Technicznego (§ 25 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1) należą:

- 1) wykonywanie kontroli nad przestrzeganiem przepisów dozoru technicznego i zasad bezpieczenstwa techniki,
- 2) opracowywanie projektów przepisów dotyczacych urzadzzen technicznych, podlegajacych specjalistycznemu dozorowi technicznemu, o których mowa w art. 13 ust. 2 i 3 ustawy, oraz interpretacji tych przepisów,
- 3) ustalanie technicznych warunków dotyczacych poszczególnych rodzajów urzadzzen technicznych podlegajacych specjalistycznemu dozorowi technicznemu,
- 4) udzielanie zezwoleń na odstepstwa od wymagań przewidzianych w przepisach i technicznych warunkach, o których mowa w pkt 2 i 3, jezeli te przepisy i warunki przewidują możliwość udzielania takich zezwoleń,

- 5) organizowanie i prowadzenie działalności mającej na celu podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w specjalistycznych organach dozoru technicznego,
- 6) występowanie z odpowiednimi wnioskami w razie nieprzestrzegania przepisów dozoru technicznego,
- 7) sprawdzanie i ocena projektów przedsięwzięć inwestycyjnych, w tym modernizacyjnych, w zakresie objętym specjalistycznym dozorem technicznym, z punktu widzenia bezpieczeństwa techniki,
- 8) dopuszczanie do ruchu i obrotu niektórych urządzeń technicznych, podlegających specjalistycznemu dozorowi technicznemu, jako typowych,
- 9) wydawanie wytwórcom materiałów i urządzeń technicznych zezwoleń na spawanie urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu specjalistycznych organów dozoru technicznego oraz wykonywanie u tych wytwórców kontroli przestrzegania warunków zezwolenia,
- 10) rozpatrywanie odwołań od decyzji wydawanych przez podległe specjalistyczne organy dozoru technicznego,
- 11) współpraca z Urzędem Dozoru Technicznego, podległymi mu terenowymi organami dozoru technicznego oraz innymi organami i instytucjami w zakresie dozoru technicznego.

2. Do zakresu działania urzędów morskich oraz inspektoratów kolejowego dozoru technicznego (§ 25 ust. 2 pkt 2 i ust. 3 pkt 2) należy wykonywanie, zgodnie z przepisami § 22, czynności dozorowych w zakresie urządzeń technicznych podlegających specjalistycznemu dozorowi technicznemu.

3. Do zakresu działania Polskiego Rejestru Statków (§ 25 ust. 2 pkt 3) należy wykonywanie czynności dozorowych w zakresie urządzeń technicznych, podlegających specjalistycznemu dozorowi technicznemu, użytkowanych na statkach morskich.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe:

§ 29. Przepisy rozporządzenia nie dotyczą:

- 1) urządzeń technicznych, które zgodnie z przepisami obowiązującymi przed dniem wejścia w życie rozpo-

ządzenia nie były objęte dozorem technicznym, jeżeli zostały wyprodukowane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia,

- 2) urządzeń technicznych wymienionych w § 5 i 6 ust. 2, jeżeli są użytkowane na statkach morskich.

§ 30. Rodzaje urządzeń technicznych, podlegających dozorowi technicznemu, użytkowanych na statkach morskich i zakres tego dozoru określają odrębne przepisy.

§ 31. Urządzenia techniczne, o których mowa w § 6 ust. 2, wyprodukowane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, mogą być objęte dozorem technicznym na wniosek zainteresowanego ministra, na zasadach ustalonych przez ministra, któremu podlega organ dozoru technicznego, mający wykonywać czynności dozorowe w stosunku do tych urządzeń.

§ 32. Urządzenia techniczne, które zgodnie z przepisami obowiązującymi przed dniem wejścia w życie rozporządzenia podlegały dozorowi technicznemu w zakresie innym niż określony w rozporządzeniu, podlegają dozorowi technicznemu w zakresie określonym w rozporządzeniu.

§ 33. Dyrektor Urzędu kontroluje działalność specjalistycznych organów dozoru technicznego pod względem zgodności z przepisami dozoru technicznego.

§ 34. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Energetyki i Energii Atomowej określi organizację oraz zasady i zakres działania organów wojскоwego dozoru technicznego.

§ 35. Tracą moc:

- 1) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 1961 r. w sprawie szczegółowego określenia rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu oraz zakresu tego dozoru nad poszczególnymi urządzeniami technicznymi (Dz. U. z 1962 r. Nr 6, poz. 20),
- 2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 lutego 1963 r. w sprawie organów dozoru technicznego (Dz. U. z 1963 r. Nr 10, poz. 56 i z 1977 r. Nr 1, poz. 7).

§ 36. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: gen. armii W. Jaruzelski